

E. S. THOMPSON-DRAG. HUMEK.

Mačka s smetišča.

(Dalje in konec.)

Življenje št. 3.

beglo »kraljico« je vodila sla v temno noč. V eni uri se je že za nekaj kilometrov oddaljila od kraja svojega nezasluzenega gorja. Vodnik ji je bil čut, ki ji je zdajpazdaj pokazal pravo smer. In pomagal je nosek. Često je prišla na mesta, ki jih je nosek ves vesel pozdravljal.

Ustavi jo reka. Tik ob reki drži železna cesta na sever in na jug. Kam? Preko vode? Po vodi se ne hodi. Po železni cesti na sever ali jug? Pa ji zašepče tisti notranji čut, da na jug. In se je napotila po stezi, ki drži ob železniški progi proti jugu.

Ali ste že videli, kako hitro pobegne mačka na drevo, če jo preganja zločest pes? Kar v hipu je visoko gori v rogovilah. Ampak pobegniti na drevo ali pa več ur venomer bežati po cesti, to ni eno. To zna pes bolje. Naša mačka je tekla in tekla po stezi ob železniški progi, a pot ji ni hotela izpod nog. Vsebolj jo je objemala utrujenost. Tedaj se pripodi od nekod pes in zalaja onstran železniške ograje. V smrtnem strahu pospeši mačka skoke. Kaj, če preskoči pasja hudoba ograjo ali če najde vrzel! Ne! Lajanje ponehava, zaostaja in prehaja v lahno bobnenje. Posveti se luč. Mačka se ozre in vidi: za njo se podi pošast, velika kot hiša in temnejša od noči! In pošast jo gleda z očesom, ki žari v strahotnem rdečem ognju! Še nikoli ni tekla naša mačka tako, nikoli ni znala delati takih skokov. A kdo bi utekel? Pošast jo dojde, pa jo v temi izgreši in odhrumi tja v noč. Mačka prihuljeno čepi v jarku kraj železne ceste, in vse polje v njej od napora in strahu.

Takrat je prvič videla vlak. Nosek ji je pa povedal, da je to pravzaprav star znanec, ki ji pokaže pot v domovino. Tisto noč so jo še nekajkrat preganjale pihajoče pošasti z rdečim očesom. Zasegla je ni nobena. Mačka se lepo stisne k ograji in se potuhne. Bedasti enooki velikani pa oddivjajo v temo.

Ko je vstajalo solnce, je prispela mačka do lične hiše. Za hišo je bilo skrito bogato obloženo smetišče. Ves dan se je potepala nato med poslopji. Kraj se ji je zdel prav prijeten. Ugajalo ji pa ni, da sta stikala tam okrog dva psa in da so razgrajali po dvorišču otročaji. Pa ko bi tudi ne bilo otrok in psov! Dalje, dalje v domovino! Ves dan je opazovala, kako so se podili gromovniki po železni cesti. Privadila se jim je deloma. Na noč je bila že zopet na poti in je hodila vzdržema do jutra. Naslednjega dne je počivala v samotnem skednju, kjer je vlovila rejeno miško. Sledili so dnevi drug drugemu in so se zdeli mački povsem enaki: psi, paglavci, vlaki, lakota, pa zopet: lakota, vlaki, paglavci, psi in tako

venomer. Ponoči potovanje, podnevi počitek. Na izhujšanem telescu so se čezdalje bolj poznali sledovi naporov. Često je zašla, pa je zopet našla pravo pot. Zdaipazdaj jo je potolažil nosek, da je že potovala tod.

Potekel je teden. Mačka je po mnogih naporih vsa izmučena in ne- bogljena dospela blizu rodnega mesta. Ogromen železen most se popenja na onem kraju preko široke reke. Prav domače vonjave je vdihaval tu mačkini nosek. In prav tu se je dalo priti dalje na jug do toli zaželene domovine. A mački se ni hotelo po nepoznani cesti preko vode. Do polnoči se je plazila ob reki navzdol in navzgor. Prepričala se je, da so tu dedci prav tako nevarni, kakor drugod paglavci. Vsak hip je bobnela preko mostu pošast z rdečim očesom. Zazdelo se ji je, da je že čula kdaj to bobnenje. Ko potihne vrvež sredi noči, se mačka vseeno napoti po mostu na ono stran. Po široki železni opori se vije tiho kot misel. Skoraj tretjino nevarnega prehoda ima že za seboj. Teda j pribuči z nasprotne strani enak velikan. Strah zgrabi siroto. Komaj se umakne na skrit tramič. Rdeče oko jo izgreši, in pošast puhne mimo. Pa ni oddiha! V tistem hipu se vrne pošast. Ali pa je bila to druga prav taka, kdo ve! Pregarjanka skoči na mostnice in beži, beži z zadnjim naporom do smrti izmučene živali. A kako bi ubežala kletemu preganjalcu, ko pa zatuli prav pred njo tretji velikan, hotoč jo uničiti za vsako ceno. Tu ne pomore hitrost. Ostane samo pot na levo ali na desno. Kam? V najskrajnejši sili si izbere mačka poslednji izhod. V silnem skoku se požene z mostu v — kaj? Pada, pada mačka, pa pade globoko v vodo. Tff! Takoj je na vrhu pa piha in prska. Tff! Ni mrzla ta voda, saj je avgust, ampak tako neumno zoprna je mački. Zahoče se ji trdnih tal. Da bi utekla neprijetni mokroti, premika noge kakor pri tekanju in — plava, ne da bi se bila kdaj učila plavanju.

A kam plava v črni noči? Sla za domovino ji pokaže pot. Vsa premočena primigota do blatnega obrežja in se skrije med kupi smeti in oglja. Mine jo prvi strah. Prijetna toplota ji leze po telesu. Kopelj jo je za čudo pokrepčala. Povrhu je prijetna zavest, da so premagani enooki gromovniki.

Mačka je zapustila železno cesto in je ubrala pot prav ob strugi, koder jo je pozdravljalo sto in sto domačih vonjav. Tri dni se je klatila po obrežju med pomoli. Koncem tretjega dne se ji pa zazdi, da je blizu domačih tal. Da, prav tu je počivala na svojem prvem begu. O, sedaj izlahka poišče pot na svoje ljubljeno dvorišče. Da bi čimprej pozdravila dragi kraj, pospeši korak. Zda jle ji objame pogled tisto kopico hiš.

A kaj pomeni to? Kopice starih, vegastih hiš ni več! Na onem kraju je le še grmada kamenja in tramovja. Vmes globoki jarki. Mačka obide vso navlako. Tupatam ji izpričujejo ostanki, da je na pravem torišču, da je doma, da sta tu životarila grbavi trgovec in njega zamorec. Nosek ji pripoveduje, da je bilo tu njeno smetišče. Njeno smetišče!

Vsa obupana pregleduje mačka kraj nesreče in gorja. Oj, čemu naporu in strahu in stradanju za tako plačilo! Vso udobnost je zapustila, da

bi dosegla dom, ki ga ni več. Vseokrog razdejanje, kot bi se bilo tu teplo sto enookih počasti. Junaško srce ji stisne obup. In ko bi ji tudi kdo znal povedati, da bodo tu gradili nov velikanski most, bi je to ne utešilo. Domovja ni!

Ko je vstalo solnčno jutro, se je splazila nesrečnica na bližnje dvorišče, ki ga še ni bila zasegla usoda. A tu se je gnetlo neštevilno mačk, ki so takisto izgubile dom. Za toliko želodcev ni bilo prehranka. Zagospodarila je lakota. Čez nekoliko dni gre »kraljica« na dvorišče, kamor jo je bil nekdaž zanesel zamorec. Tu je bilo pa vse mrtvo in hiše zaprte. Čakala je ves dan do večera in ni dočakala nikogar.

Počasi so potekali dnevi in tedni. Na dvorišču ob groblji je bilo stradanja nad vse mere. Mnogo mačk je poginilo. Našo mačko je rešila sila mladosti in visoka izkušnost v boju za obstanek.

Na groblji je pa završelo. Mnogo sto delavcev se je kretalo med kamenjem in tramovjem. Koncem oktobra je vzraslo na onem mestu poslopje, visoko in vitko. Ko je iztikala naša mačka nekega jutra ob novi stavbi, je zalotila pred vhodom vedrce. Sicer ni bil to običajen pominek, a nosek je zavohal na ročaju prav zanimive vonjave. Prav tedaj stopi skozi vrata strežnik zamorec v lepi modri opravi. Mačka se nezaupljivo umakne za dvajset korakov in opazuje strežnika. Nekako domač se ji vidi.

In strežnik motri mačko:

»Ha, ali ni to naša »Kraljica iz Afrike«? Gotovo, prav zares! Ne motim se. Muc, muc, muc! Pridi sem! Vidi se ji, da je lačna.«

Lačna! Kako, da bi ne bila lačna, ko pa že mesece ni imela poštenega kosila! Zamorec izgine, pa se iadrno vrne s prigrizkom.

»Muc, muc, muc!« Lep je tisti košček svinjetine, oj, tako lep! A mačka je pretkana, pa neče k zamorcu. Zamorec položi meso na prag in odide. Mačka se oprezno priplazi do kosca, povoha, zagrabi, pa skokoma oddirja, da v miru použije slastno pečenko.

Življenje št. 4.

Odslej se je naši mački temeljito izpremenilo življenje. Kadar je bila lačna, je šla pred ona vrata. Vsebolj se ji je prikupil zamorec. Menda ga prej ni razumela. Sodila je, da jo sovraži, pa ji je bil prijatelj.

Ves teden jo je krmil. Koncem tedna je našla še ubito podgano. Vsa srečna jo je odnesla, da jo shrani za lačne dni. Ko ponosito koraka z bogatim plenom mimo nove hiše, jo iznenada napade pristaniški pes, njen stari sovrag. Kam naj se mu umakne? V vežo k prijatelju zamorcu. A vrata so zaprta. Na srečo jih tisti hip odpre zamorec. Iz hiše stopi bogato oblečen gospod.

»Glej, kako lepa mačka,« pravi zamorcu.

»Da, gospod, moja mačka je to,« se zlaže zamorec. »Vseokrog je že podavila podgane. Prav nobene ni več. Zato je pa tako mršava.«

»Hranite jo! Glejte, da ne bo lačna. Plačam jaz.« In videlo se je gospodu, da mu to plačevanje ne izprazni žepa.

»Hrana stane dolar na mesec,« pojasni zamorec. Natihoma si misli, da bo plačal manj, ostalo si pa spravi v žep.

»Dobro! Na moji skrbi je to.« Pa odide radodarni gospod.

Mačji boter se še dan za dnem leno pomika po ulicah onega mesta. Za njim škriplje na vegastih kolesih ciza, polna kuhanih govejih jetrc, ki so prav lepo nabrane na šibicah. Ob cizi in za cizo je pa hodilo vsepolno belih, črnih, rjavih, sivih in tigrastih mačk in mačic. Ko prišepa boter s cizo do nove hiše, se ustavi. Na vse vetrove udari s palico, da se za hip razkrope spremljevalci. Tako naredi prostora za sivo-marogasto mačko z belo liso na nosku in koncem repa. Najlepši kos jetrc ji da, pa se pomakne s cizo in mačjo procesijo dalje.

In ta mačka je naša znanka. To je njeno četrto življenje, ki ji je vstalo nepričakovano in vse polno solnca in brezskrbnosti. Ne vem, koliko se je naučila na cestovanju po tujih tleh. Vem samo, da ji nad vse ugajata svoboda in poln želodec. Utešila je tudi pohlep za častjo, zakaj vlovila je na noveni dvorišču obenem dva vrabca. Tiho pripominjam, da sta se pretepala in da v svoji jezi nista videla sivke.

Če je vlovila še kdaj podgano, vam ne vem poročati. Sicer bi bilo pa to nepotrebno. Zamorec si zdajpazdaj preskrbi mrtvo podgano, pa jo položi v vežo gospodu na pot. »Saj pravim, da je moja mačka podganja smrt,« se opraviči gospodu, pa zanese mrtvo podgano na smetišče.

Vsak mesec razdeli dolar bratsko med sebe in mačko: »Tebi pol, meni pol.« Često jo pa tudi proda. In še vest ga ne grize zato. Saj ve, da se muca vselej povrne k njemu. Vzljubila sta drug drugega. Mačka ima tako neomejeno zaupanje v zamorca, da se vozi z njim na vzpenjači od nadstropja do nadstropja. V Ameriki imajo namreč tako visoke hiše, da bi se človek postaral na stopnicah, če bi se napotil od tal do — tridesetega nadstropja. Zato imajo vzpenjače, ki se dvigajo in padajo hitro kot strela.

Naša mačka je zopet lepo okrogla, in dlaka ji je uglajena. Med botrovimi gosti zavzema prvo mesto. Pa to je ne zadržuje, da bi se ne plazila ponoči po dvoriščih in smetiščih. Zakaj bila je in hoče ostati do konca »mačka s smetišča«.

